

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Educația cetățenească.

Sibiu, 5 Octombrie n.

Un domn, cu numele *Mézes Iános*, după ocupațiune probabil că profesor, publică un articol foarte interesant în numărul din 23 Septembrie al ziarului clerical «*Alkotmány*» din Budapesta, în care articol se pledează pentru o folositoare reformare a istoriei patriei, ca obiect de învățământ în școlile elementare populare, astfel, ca în ea să nu mai fie ignorate cu totul naționalitățile, ci să se facă pomenire și despre fapăturile lor vrednice de laudă, prin cari au contribuit la conservarea și întărirea statului din care fac parte.

Cetind articolul, parcă auzim glasuri din alte lumi; pentru că lucrul acesta l-au cerut la timpul său și politicienii poporului român din patria aceasta, dar fără rezultat. Când s'a discutat în dieta țării legea despre învățământul popular din anul 1868, deputatul român *Vincentiu Babeș* a propus, ca nu numai istoria patriei, ci și *istoria națională* a respectivului popor susținător de școale confesionale să se propună în școala populară elementară, dar i s'a răspuns cu personalități și cu suspiciuni. Și iată că ideea apare de nou pe plan, de astădată susținută de un scriitor și pedagog maghiar, de *Mézes Iános*. Articolul său din «*Alkotmány*» sună astfel:

«S'a vorbit mult în teorie despre *educarea socială*, încă și înainte de război, dar în praxă prea puțin s'a ocupat lumea cu chestia aceasta. Pedagogi mari, croitori de drumuri, germani, ca *Kerschensteiner* și *Foerster*, au intrat cu ani mai înainte adânc în chestie și au stabilit puternice principii practice directive, a căror concludie finală a fost *educația cetățenească*.

Dacă examinăm cu ochianul pedagogului practic frământările din patria noastră în direcția unor mari prefaceri politice și năzuințele cari tind spre inovațiuni, nu putem să ajungem nici noi la alt rezultat. Dar e imposibil să nu recunoaștem în primul moment enormele greutăți, cari stau în calea modalității rezolvării educației speciale sociale maghiare. E ușor pentru mințile mari germane să-și pună în praxă teoriile. O națiune unitară, puternică, avută, și în cele spirituale extraordinar de dezvoltată, le urmărește îndrumările, și necruțând jertfe, caută să le realizeze. Acolo stau interesele culturale deasupra tuturor, și vai și amar de direcția ori de partidul politic, care ar voi să împedecă curentul puternic și sănătos. L'ar mătura și l'ar face imposibil revoltata opinione publică sănătoasă germană.

Situația noastră e cu totul alta. Poporațiunea patriei noastre nu e unitară, ci din contră, e foarte deosebită. Că caracterul național maghiar al statului nostru a fost conservat în cursul

cercărilor milenare, poate să fie atribuit foarte puțin superiorității numerice a poporului maghiar, fiindcă pot fi arătate mai multe epoce, în cari ne aflăm în minoritate disparentă. Instrucția noastră populară își trăește încă anii copilăriei în raport cu a popoarelor mari culturale din apus și peste tot nu a putut rezolva până acuma problemele, pe cari steptele milenar ungar putea să le aștepte dela ea: punerea temelilor tari și naționale ale mileniului al doilea.

Caracterul național al statului ungar l'a conservat în curs de o mie de ani strămoșasca iubire de neam și de patrie a poporului maghiar, nivelul înalt intelectual și superioritatea spirituală, neclătinata sa viață religioasă, tradiționala sa moralitate și alipire față de pământul său. Insușirile acestea l-au făcut să fie temut de viteaz, și iarăși, dacă s'a cerut, extraordinar de indulgent. Aceste însușiri trebuie să fie conservate și întărite de năzuințele sociale, chemate să umplă cadrele scopurilor educațiunii cetățenești maghiare.

Crucea dublă, pe care a căpătat-o regele Stefan cel Sfânt pentru activitatea sa apostolică și pe care a pus-o ca simbol vecinic în pajura națiunii sale, acum la necesara închiegare a noului mileniu are o potențată însemnătate.

Stefan cel Sfânt încă a trebuit să destăpte o credință tare, pentru că să pună temelii sorții viitoare a patriei sale, dar în năzuințele acestea ale lui avea să prefacă și să învingă numai poporul său propriu. El a căutat să îndrume spre o alvie mai potrivită numai tradițiile strămoșești ale neamului maghiar, îmblânzind sălbătăcia moravurilor prin acceptarea religiei creștine.

N'a trebuit să țină cont la ajungerea scopului acestuia de nici un fel de influență din afară, ori de vre-o năzuință străină, ori chiar să se măsure cu ea. Din contră; pe cei mai credincioși consoți de arme i-a luat tocmai dintre străinii încreștinați și mai culți.

Crucea dublă astăzi, în pragul mileniului al doilea, e simbolul cel adevărat și arătător de drum! Un ram al ei e *credința*, celalalt *patria*. Un ram să arate lupta pentru tot ce e maghiar și e dela strămoșii noștri, celalalt să arate înțelegerea cu fiecare, dacă nu caută să batjocorească, ori să stârpească din noi aceea ce e dela Dumnezeu. Un ram e *rugăciunea*, celalalt e *munca*!

Crucea aceasta dublă să fie îndrumătoarea educației cetățenești maghiare în toate năzuințele noastre. Și pentru că să putem atinge scopurile, pe cari prefacerile mari naționale din viitor le fac necesare, dorim, ca *de urgență să se treacă la executarea deslegării practice*.

Cât mai curând trebuie să fie prinse în statul maghiar, impopulat cu diferite naționalități, ocaziunile și

modalitățile, cari pot duce la sistarea contrastelor dintre poporul maghiar și singuraticile naționalități, existente încă din timpuri vechi, la sistarea urei de rassă și a deosebirei între năzuințele culturale. Așa ar fi de exemplu *reformarea desăvârșită a istoriei și a studiului despre constituție*.

Istoria națiunii maghiare să nu mai fie în vremile viitoare numai istoria rasei maghiare, ci descrierea adevărată, făcută fără orice năzuință de înfrumusețare, pe scurt, *a trecutului fiecărui neam mai de seamă, care locuiește pe teritoriul statului ungar*. Câte neînțelegeri ar putea fi respirate prin o astfel de lucrare, încă în copilăria compatrioților noștri de limbă străină! După părerea noastră a fost o concepție foarte greșită tendința, de a se scoate la iveală în mijlocul astorfel de năzuințe totdeauna și între toate împrejurările meritele maghiarimei, iar naționalitățile au primit rol de cele mai de multe ori numai atunci, când au făcut afront maghiarimei! Oare Românii n'au fost soldați credincioși ai lui Huniade, rutenii ai lui Rákoczi, slovacii ai lui Kossuth, iar croații n'au dat pe Toth Lőrincz, pe Zrinyi, pe Drascovicești? Ori avem cumva să ne rușinăm, că Pázmándy Péter și Rákoczi Ferencz sunt de origine slavă din Panonia? Nu! Toate acestea învețe-le copiii maghiari. Și vor trebui să le învețe.

Dar de altă parte și cei de limbi străine vor trebui să învețe istoria națiunii maghiare, din care să vadă icona adevărată și reală a trecutului, și înțelegându-l să simțască, cumcă năzuințele adevărate ale națiunii maghiare n'au stat nici odată în calea lor, decât numai când a agitat cei ca: Ioan Micu, Sclenar, Sramco, Lucici, Cernovici, Basilovici, și ai lor. Să cunoască și dogmele acestora, dar din date oficiale, în mod fidel. În zilele de reforme mari, cari acum au să urmeze, se ofere necesitatea acestui lucru. *Să convoace deci ministrul de culte o anchetă*.

Să fie reprezentată în ea fiecare naționalitate mai mare și confesiunile, prin câțiva reprezentanți învățați și cu praxă în privința aceasta, și aceștia să stabilească cadrele istoriei statului maghiar, astfel și cu o așa tendință, ca trecutul stabilit în mod oficios și unitar să nu mai poată fi întrebunțat cu nici un fel de tendință seducătoare spre spargerea unității de stat.

Rassa maghiară se poate duce la cântar fără teamă. N'au să-i fie înfrumusețate virtuțile, dar nu e necesitate nici de ascunderea scăderilor ei. Nu poate să existe tribunal drept istoric, care să tragă la îndoială, în oricare epocă, supremația națiunii maghiare în statul ungar, isvorată din drept istoric, predestinarea ei de a conduce și a da direcție, desinteresarea frățască, prin care a dat statului putere și caracter.

În școlile naționaliste iarăși își va face intrare cu seriozitate ofi-

ciasă și cu glas binevoitor instrucția, pe care până acuma directorii au ascuns-o cu îngrijire și fără de care nu se poate ști nimica.

În locul multelor descrieri rășboinice, al îngrămădirii superflue de nume și de ani, să se vorbească în carte despre așezarea popoarelor din țările coroanei Sfântului Stefan, despre năzuințele lor seculare, despre devoltarea lor juridică și constituțională. Și atunci grosul cetățenimei ungare va fi condus la înțelegerea prezentului și la aprecierea mai corectă a viitorului. Cu cunoștințele oferite după o îngrijită selecționare facem apoi din capul lucrului imposibilă munca acelora, cari în năzuințele lor provocatoare de ură contează la teritoriile necurățite ale ignoranței omenești.

Studiul despre constituție asemenea să se reformeze în acest înțeles. Se cunoască din el copilul maghiar trecutul constituțional al națiunii sale, dar și elevul naționalist se vadă din el, că strămoșii săi ce drepturi și privilegii au putut se primească în patria noastră, în singuraticile epoce. Aceea apoi să treacă în sângele amândurora, că acum suntem de tot egali, cu drepturi egale, cu datorințe egale. Și că așa trebuie să și rămânem. Statul să se îngrijească apoi, — și aici manifestarea mai cu eficacitate pe terenul instrucției populare a rolului statului se va face prin o controlă mai potențată, — ca școlarii să și învețe în școală și să cunoască aceste datorințe și drepturi. Dar ca să poată fi atins acest scop, sunt necesare modificări mari și în dispozițiunile planului de învățământ. Istoria și studiul despre constituție reclamă cu mult mai multe ore decât cele stabilite astăzi. Constituția patriei să se înceapă apoi în clasa a cincia.

Să nu ne pară rău de orele luate dela alte obiecte de învățământ, pentru că educarea cetățenească maghiară e astăzi o chestie mai însemnată decât toate celelalte. Trebuie să suplینim ce am întrelăsat până acuma.

Repetăm, că reformarea în direcția aceasta a acestor două ramuri de cunoștințe din școala populară ar aduce mari foloase întru ajungerea scopurilor nobile ale educării cetățenești și ar putea se formeze și mijloc practic și acomodat pentru rezolvarea chestiilor naționaliste, astăzi încă cu totul neregulate. Ar lua din mâinile voitorilor noștri de rău multe arme, pe cari le-au înfipt până acum în ascuns și cu fățarnicie în corpul națiunii, iar pe frații naționaliști, credincioși nouă, în nici o privință nu i-ar lăsa în îndoială că noi, maghiarii, am voi, ori am fi voit cândva să-i asuprim. Și dacă vor înțelege și simți lucrul acesta, iubirea care se va furișa în locul urei va putea să schimbe multe în aceasta țară, care mult a suferit și mult a fost calomniată!»

Contele Czernin în Budapesta. Ministrul de externe al monarhiei noastre, contele *Otocar Czernin*, a fost Marți în Budapesta, unde ministrul president *Wekerle* a dat masă mare în onoarea sa. Au participat la masă patruzeci de persoane dintre cele mai de frunte ale vieții publice maghiare: primarele romano-catolic, ministrii, deputații, etc. După toaștul roștit de stăpânul casei, domnul *Wekerle*, întru onoarea contelui *Czernin*, a roștit acesta un discurs mai lung politic, în care a precizat de nou, în mod clar, scopurile de război ale monarhiei noastre și înclinarea ei spre pace, legată pe baza înțelegerii. A declarat contele *Czernin*, că acceptază ideea papei, de a se face după război o desarmare generală, precum și ideea instituirii unei judecătoriai internaționale de arbitru, pentru aplanarea în viitor a conflictelor pe cale pacifică; și mai asigurându-se și libertatea mărilor pe seama tuturor, monarhia noastră e gata să renunțe la anexiuni și la despăgubiri de război, după ce și de altcum nu a intrat în război cu gând de cucerire, de subjugație, ci numai pentru a arăta, că nu e o mare putere muribundă, intrată în stadiul de descompunere, cum se credea. Monarhia noastră e gata deci să lege pace, pe calea înțelegerii, dacă și contrarii ei acceptază principiul păcii prin înțelegere, fără anexiuni și fără despăgubiri. Dacă însă contrarii noștri nu vreau să accepte o astfel de bază pentru legarea păcii, ci ne silesc să purtăm războiul mai departe, atunci noi îl vom purta cu acelaș succes ca până acum, dar vom fi nevoiți să ne revizum și să modificăm scopurile de război și eventual se cerem despăgubiri dela contrarii. — Vorbirea, întru adevăr de pace, a contelui *Czernin*, care din adins a venit la Budapesta, unde e mai mare înclinarea spre pace, pentru a o roști, a făcut cea mai bună impresie asupra tuturor, și credința generală e, că dacă și cancelarul german ar fi atât de deschis și de clar la vorbă, am stat cu mult mai aproape de pace.

REVISTĂ POLITICĂ.

Italia. Călătoria dela sfârșitul lui Septembrie a regelui italian *Victor Emanuel* în Franța a avut caracter mai mult militar. Regele nu era însoțit de ministrul prezident *Boselli*, cum se făcuse planul de călătorie la început. Prim-ministrul a trebuit să rămână la Roma, din cauza situației interne critice a Italiei.

Despre vizita lui *Victor Emanuel* la frontul francez și belgian s'au dat comunicate prin agenția *Stefani*. Regele și suita sa, se zice în comunicate, au fost salutați la *Belfort* de *Poincaré* și de ministrul de externe *Ribot*. S'au vizitat, după aceasta, pe rând localitățile de pe front. Când regele se găsea în orașul *Verdun*, au căzut acolo patru mari bombe dușmane, cari au cauzat pustiiri însemnate. Dela *Verdun* au plecat a doua zi la *Reims*.

A văzut catedrala, în care l-a întâmpinat arhiepiscopul cardinal. În ziua a treia a cercetat teritoriile dintre *Aisne* și *Oise*, evacuate în primăvară de germani. În dimineața următoare a plecat la cartierul general belgian, unde l-a primit părechea regală belgiană. *Victor Emanuel* a rămas adânc impresionat de lucrurile văzute și experimentate în drumul său, cu deosebire în părțica din *Alsația*, ocupată de francezi, unde regele a fost mult sărbătorit de populațiunea condusă de preoțimea locală.

La frontul belgian *Victor Emanuel*, însoțit de regele belgian *Albert*, era să cadă jertfă curajului său. Cum anunță adevă zările olandeze, când suveranii se aflau în partea dela *Ypern*, a explodat o granată germană în apropierea lor. Presiunea aerului a trântit la pământ pe regele Italiei; dar altă nenorocire, decât că s'a lovit, nu i s'a întâmplat. În aceeași seară domnitorul s'a înapoiat în țara sa, unde stările politice și economice se încurcă tot mai mult.

Rusia. Ministerul rusc, după știri comunicate din cercurile politice ale Rusiei, se împrețenește tot mai mult cu ideea păcii. La locuri oficiale se recunoaște, că acum n'ar fi absolut imposibil să se înceapă tratativele de pace. Momentul psihologic actual ar fi favorabil în acest scop.

Furnizările de muniții din Franța în Rusia, scrie *Journal de Genève*, s'au sistat, în urma greutăților de transportare. Gazeta dela *Geneva* descoperă, că din 9 milioane de soldați ai armatei rusești sunt înarmați astăzi abea un milion. Situația militară și economică a Rusiei se înrăutățește pe zi ce merge.

Cercurile diplomatice vieneze, în urma acestor împrejurări, nu atribuie mare importanță conferenței democratice dela *Petrograd*. Membrii întruniți acolo nu se unesc în altă părere, decât că treburile în Rusia merg astăzi cât se poate de mizerabil.

Correspondenții din Rusia ai foilor engleze trimit rapoarte zilnice, care au să pregătească opinia publică din *Anglia* la evenimente nouă extraordinare în Rusia. Exțarul *Nicolae* ar avea de asemenea oarecare putere asupra foștilor săi supuși.

Ziarul militar italian *Preparazione* constată: Tot ce se vestește acum dela *Petrograd*, sună atât de scrintit în contrazicerile sale, încât îți vine să crezi că citești raportul unei case de nebuni. Un singur lucru este mai pe sus de îndoială, și adevărat: Rusia a

încetat de a reprezenta o putere, pe care alianța înțelegerii s'ar mai putea răzima în scopul de a birui statele centrale. Rusia de astăzi este mai slabă, ca cea de ieri, și Rusia de mâine va fi și mai slabă, ca cea de astăzi. Armata sa trebuie omisă din puterile combatante ale înțelegerii. Iluziuni să nu ne mai facem... — Cu atât mai bine pentru pace.

Războiul.

3 Octomvrie n.

La frontul răsăritean, în Albania și în Macedonia, nu s'a întâmplat nimic deosebit. La frontul italian s'au deslănțuit de nou luptele de infanterie pe muntele *San Gabriele*. Italianii au atacat cu trupe numeroase, dar cu pierderi mari abea au putut cuceri un șanț îngust pe coasta vestică a muntelui.

Frontul dela vest. În Flandria a fost foarte viu focul de artilerie între *Lange-mark* și *Zadvorde*. Englezii au încercat să recucerească terenul pierdut în ziua premergătoare, dar fără nici un rezultat. Toate atacurile lor le au respins germanii, pricinuindu-le pierderi mari. La gruparea de armate a clironomului german trupe germane au cucerit dela francezi tranșee în lățime de 1200 metri și au respins în mod bravuros cele opt contraatacuri franceze, date pentru recucerirea lor. Atacurile franceze de noapte încă au fost respinse. Aviatorii germani au mai aruncat bombe asupra *Londrei*.

4 Octomvrie n.

La frontul dela est activitatea artileriei a fost în mod trecător încățva mai mare la *Iakobstadt*, *Dünaburg*, *Zbruz* și pe la *Galaț*. Ciocnirile între trupe de recunoaștere au decurs pe mai multe locuri în mod favorabil pentru noi. În Albania și Macedonia nici un eveniment mai mare.

Frontul italian. Luptele de pe muntele *San-Gabriele* au fost eri mai reduse. În ziua premergătoare am luat în captivitate 6 ofițeri, 2 medici și 407 soldați italieni. Aviatorii noștri au nimicit trei aeroplane dușmane. La frontul din *Tirol* nici un eveniment special.

Frontul dela vest. În Flandria se dau lupte mari fără întrerupere. Focul de artilerie a englezilor a fost eărăși foarte puternic. Au urmat și atacuri. Pe celelalte locuri activitatea răsboinică a fost mai redusă. Spre seară însă focul a devenit mai puternic și francezii au atacat, pentru a recuceri terenul pierdut în luptele trecute, dar atacul lor s'a prăbușit. Francezii au avut pierderi mari.

NOUȚĂȚI.

Consistor plenar. Joi, în 4 Octomvrie n. consistorul arhidiecezan a ținut ședință plenară, sub presidenția Excelenței Sale, Înaltpreasfințitului *Domn Arhiepiscop și Mitropolit Vasilie Mangra*. La ședință au partici-

pat și din afară mulți domni asesori, și a fost de față și Ilustritatea Sa, *Domnul Dr. Ilarion Pușcariu*, vicarul arhiepiscopesc, pe care Excelența Sa l-a felicitat călduros ca pe singurul în viață, care ține legătura între trecut și prezent, după ce Ilustritatea Sa a făcut servicii prețioase bisericii sub toți mitropoliții, cu începere dela Șaguna. Dintre obiectele mai de seamă, cari au fost rezolvate în ședința plenară a consistorului arhidiecezan, sunt de relevat următoarele: S'au luat măsuri pentru efectuarea alegerilor de deputați la congres, numindu-se comisarii consistoriali pentru singuraticile cercuri electorale. S'a decis publicarea concursului pentru îndeplinirea celor trei protopresbiterate vacante din arhidieceză: *Câmpeni*, *Ilia-mureșană* și *Hunedoara*. Cu privire la pedagogia din *Sibiu* s'a decis deschiderea ei la 1 Octomvrie st. v. După ședință toți asesorii consistoriali au fost întruniți la masă la Excelența Sa, *Mitropolitul Vasilie*.

De 70 de ani. Marți în 2 Octomvrie a împlinit vârsta de 70 de ani marele general german *Hindenburg*. Cu ocazia zilei sale natale i s'au adresat numeroase felicitări. La marele cartier general, cum se scrie din *Berlin*, s'a oficiat serviciu divin prin episcopul *Korum*. A asistat și cancelarul *Michaelis*. Ziarele din Germania au publicat entusiaste articole în onoarea celui mai genial comandant al războiului de astăzi.

Distinguțiune bine meritată. Zelosul și modestul muncitor în via Domnului, părintele actuar, asesor consistorial și casar al consistorului din *Oradea-mare Gheorghiu Gh. Papp* a fost hirotesit zilele trecute din partea Preasfinției Sale domnului episcop al *Aradului Ioan Papp* întru protopresbiter. Înregistrând aceasta îmbucurătoare știre, amintim, că noul protopresbiter servește bisericii cu zel și devotament din anul 1883, și arhivul consistorial din *Oradea-mare* este o mărturie vie despre activitatea dânsului, desvoltată ca arhivar referent, asesor, casar etc. Pe lângă serviciul greu dela administrație a desvoltat părintele protopresbiter și o frumoasă activitate literară pe terenul bisericesc. A tipărit mai multe cărți de rugăciuni, cărți rituale, iar cea mai însemnată lucrare a dânsului este: «Învățătură cum are să purceadă preotul la dumnezeiasca Liturgie a Sf. Grigorie Dialogul, sau Sfânta Liturgie a celor mai înainte sfințite», tipărită la anul 1916. Felicităm și noi pe noul protopresbiter, dorindu-i încă mulți ani de mănoasă activitate pe teren bisericesc, pastoral și administrativ.

† *Ilie Moga*, preot ort. rom. în *Săsciori*, membru ord. al «Asoc.», membru în comit. de revizuire al institutului «Sebeșana» etc. a decedat, după cum aflăm cu multă părere de rău, Luni în 1 Octomvrie la orele 5½ dimineața, în etate de 55 ani, după grele suferințe, împărțit fiind cu Sfințele

FOIȘOARA.

Notițe despre naționalizarea cântării bisericești prin Ieromonahul *Macarie*.

— Spicuri din teza de licență a diaconului *Dr. Nicolae Popescu*. —

(Fine).

Însărcinează deci pe *Macarie* cu prefacerea cântărilor bisericești în românește, dându-i ca ajutor pe *Anton Pan*, directorul tipografiei *Petru Efesiu* și *Panaiot Enghiurliu*, cântărețul mitropoliei.

Petru Efesiu împedecă însă pe *Macarie* de a tipări cărți de cântări românești în tipografia sa. Dea ceea se puse în înțelegere cu *Zaharie Caracalechi*, spre a le tipări în Buda. La 1821 a călătorit *Macarie* și *Nicolae Poponea* în acest scop la Buda, însă nu se opri aici, trecu la *Viena* și le tipări acolo.

Neavând bani pentru tipărirea cărților s'a întovărășit cu *Zamfir Pop*, cu stolicul *Voicu Periețeanu* și cu *Ghiță Opran*. A tipărit câte 3000 exemplare: *Teoreticonul*, *Anastasimatiul* și *Irmologhionul* (1823). Cheltuește le purta casa *Hagi Pop* și din venit *Macarie* avea să ia ¼. *Mitropolitul Stefan Stratimirovici* nu voia să se introducă în Ardeal și Ungaria cântarea aceasta, fiindcă era deosebită de cea înțrebuințată în eparhia sa.

În prefacerea cântărilor pe românește, *Macarie* și-a socotit ca o sfântă datorie a

se ținea cât mai mult de melodia grecească originală. A întâmpinat însă o mare piedecă: în limba noastră textul cântărilor nu era ca în grecește în poezie, nu se potrivea nici tonul cuvintelor, nici alcătuirea frazelor. M. a ținut seamă de firea limbii noastre, a dat accentul cuvântului acolo unde trebuia. Astfel *Macarie* a naționalizat cântarea bisericească, însă fără sacrificarea vre-unei melodii originale.

1. *Teoreticon sau privire cuprinzătoare a meșteșugului muzicii bisericești după așezământul sistematic nou*, *Viena* (1823) este cea dintâi carte de teorie a muzicii bisericești în limba română «tălmăcită din grecește» — traducerea cam servilă. — Cartea are 19 capitole. La urmă un mic rezumat cu diferite exerciții, (a 2-a ediție Iași 1848, mai slabă).

2. *Anastasimatiul bisericesc* (*Viena* 1823) cu binecuvântarea mitr. *Grigorie*, dela *Căldărușani*, decât care «soarele n'a văzut pe tronul *Ungrovlahiei* pe alt păstoriu cu atâtea daruri» și care prin «tălmăcirea cărților celor mai trebuincioase s'a arătat «erou bisericesc» și care din înălțimea dregătoriei sale va îndrepta pe calea adevărului și a pocăinței atâtea suflete curate și fără prihană».

«*Anast.*» este alcătuit după cel grecesc alui *Efesiu* (1820), dar ține samă de tonul cuvintelor în românește și M., traducătorul, întrece în multe părți originalul prin nimerita exprimare muzicală a textului românesc. Inveselitorul tropar săltăreț al glasului III «Să se veselească cele cerești»,

Podobia «De frumseșea fecioriei tale» *Voscreasna I și IV* întrec tot ce s'a mai alcătuit ca muzică bis. în românește. (Au mai apărut ed. II. și III.) După acest *Anastasimatar* s'a predat și se predă și acum muzica bis. în România. A rămas carte clasică în literatura muzicală.

3. *Irmologion sau Catavasier muzicesc* (1823). În prefață critică pe aceia dintre Români, cari se rușinează a cânta chiar «Doamne miluește-ne» și spune, că noi Românii am fost neamul cel mai slăvit oarecând, pe cântăreții români îi numește «rândunele bineglăsuitoare» și îi îndeamnă să cânte «vitejește și cu îndrăzneală orice cântare» în limba română; și nu se lase înșoșiți de Greci, neamul cel mai «trufaș, mândru, nesimțitor, pizmuitor din câte sunt».

Cartea cuprinde catavasiile praznicelor împărătești și ale născătoarei de *Dumnezeu*, ale *Triodului* și ale *Penticostarului*. La urmă mai are *Sedelnele* dela *Utrenie* și cântările *Triodului* din *Săptămâna* cea mare, *Canonul* din *Sămbăta* cea mare; *Tropare* din *Prohodul Domnului*, *Binecuvântările* *Invierii* și *Podobiile* dela *Vecernia* cea mare, (aproape toate după *Petru Lambadarie*); *Catavasiile* dela *Dumnezeu* fiului risipitor, dela *Dum. I. Paresimi*, *D. Vameșului* și *fariseului*, a lăsatului de carne, *Axionul* din *Sămbăta* dreptului *Lazar* și catavasiile dela înjumătățirea praznicului sunt de *Petru Vizantie*, elev al lui *Petru Lambadarie*, care a fost protopsalt la patriarhie, dar fiind dat afară din slujbă din pricina căsătoriei a 2-a, nepermisă cântă-

retilor, a fugit la Iași — i se zice și «*Fugarul*» — (*Veniamin Costachi* l-a pus profesor de muzică cu 300 lei pe lună.) Numai axionul dela înjumătățirea praznicului este de *Gheorghe Cretanul*. Din pricina lungimii melodiilor catavasiile lui *Macarie* nu mai sunt astăzi în întrebuițare. Axioanele dela praznice au rămas însă și vor rămânea totdeauna în biserica noastră. Unele sunt originale de *Macarie*, așa d. e. cel dela *Intimpinarea Domnului*, *Bunavestire*, *Intrarea în biserică*, *Schimbară la față*, *Florii*, *Rusalii*, *Înălțarea sf. Cruci*, și neîntrecutul «*Ingerul a strigat*» dela *Invierea Domnului*. — Toate sunt de o frumseșă muzicală netăgăduită.

Tomul al II al Antologhiei, tip. *București*, la 1827, cuprinde totă rânduiala *Utreției* dela cântările treimnice (*Dumnezeu este Domnul* etc.) și până la *Doxologie*. În grecește toată slujba *Dumnezească* era împărțită în 3 tomuri: I. *Vecernia*, II. *Utrenia* III. *Liturgia*.

Prohodul Domnului, 1836, tipărit tot de *Macarie*; toată suflarea românească cântă în *Vinerea Patimilor* după *prohodul lui Macarie*.

S'a răspândit așa de tare, fiind singura cântare ritmată dintre toate cântările noastre bisericești. Ep. *Chesarie* din *Buzău* a îndemnat pe *Macarie* s'o versifice. Versificarea e bună:

«Primăvară dulce! Fiul meu prea dulce, frumseșea unde ți-a apus?

Robilor tăi, Maică, dă-le ca să văză 'nvierea fiului tău!»

Taine. Osămintele defunctului s'au așezat spre odihnă vecinică Miercuri, în 3 Octombrie, orele 11 a. m. în cimitierul bisericii ort. rom. din Săsciori. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Moartea eroică a unui ziarist. Vizitând frontul din Flandra, corespondentul francez de război, *Basset*, un ziarist talentat, care scria și pentru foi engleze și americane, a fost zdrobit de un glonț. Redacțiunile unde a colaborat, au trimis văduvei publicistului un dar de onoare în sumă de 25 mii de coroane.

Căsătorii în Londra. Numărul căsătoriilor din Londra, între engleze și chinezi, cum vestește *Times*, crește în mod înspăimântător. Ziarul pretinde, ca guvernul să intervină în afaceri. — Și alianța cu chinezii cum rămâne!? Guvernul nu va avea încotro: deocamdată se va face chinez!

Femei la teologie. Academia teologică reformată din Budapesta este în Ungaria primul institut, la care s'au înscris femei, să studieze științele teologice și dacă se va putea, să pășească pe cariera preoțească. Primele ascultătoare la teologie sânt: Olga Novák și Victoria Katona. În străinătate sânt deja de mult femei înscrise la facultăți teologice.

Sub gradul zero. În vreme ce pe la noi, și în cea mai mare parte a țării, stăpânește o căldură de vară (în Orșova termometrul a arătat Luni 29 grade Celsius), în regiunea nordică a Ungariei s'a prezentat înghețul. În Késmark și jur Duminecă și Luni dimineața temperatura era de minus un grad.

Francezii și pacea. Episcopii francezi au adresat papei o scrisoare și i-au atras atențiunea asupra împrejurării, că stăruințele sale de pace n'ar fi în conformitate cu pretensiunile politice ale Franței. La scrisoarea aceasta a răspuns secretarul cardinal *Gasparri* episcopului francez *Valence*. Dacă Vaticanul, scrie *Gasparri*, n'a amintit cererea franceză privitoare la desdaunare, cauza este, că despre suma aceasta scaunul papal nu poate să-și facă nici măcar o idee aproximativă; dar este de părere, că trebuie restituite toate pagubele pricinuite din răutate. Cu raport la Alsacia și Lorena punctul de vedere al Vaticanului este, că această chestie se poate deslega numai prin învoială făcută și de-o parte, și de alta.

† **Maria Duca născ. Imbăruș**, soția domnului *Stefan Duca*, culegător și corector în tipografia arhidiecezană, de prezent în serviciu militar, după un morb greu și îndelungat, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, Marți, în 2 Octombrie n. la 9 ore a. m., în etate de 27 ani și după 9 ani de căsătorie. Rămășițele pământești ale adorabilei în Domnul s'au ridicat din casa părintească (Schwimmerschulgasse Nr. 44) Joi, în 4 Octombrie st. n. la 3 ore d. a. și s'au depus spre vecinică odihnă în cimitierul bisericii gr.-or. rom. din Sibiu sub. Iosefin. Fie-i somnul lin!

Cifre interesante. În ziarul berlinez *Germania* a publicat colonelul *Kolbe* câteva interesante cifre despre vitejii noștri dela Isonzo. În ultima luptă, dată pe frontul acesta, scrie colonelul, au plecat la atac, asupra pozițiilor aliatului nostru austro-ungar, nu

Deci *prohodul Domnului* este opera ieromonahului *Macarie* și ca traducere și ca muzică. *Anton Pan* tipări *Prohodul* în a 2-a ediție (1846) sub titlul: *Epitaful* — introducând schimbări fără rost și în limbă și în melodie.

Dionisie Romano, originar din Săliște, ajungând locotenent de episcop la Buzău, îl tipări în a 3-a ediție (1860) reproducând întocmai ediția din 1836; tot el tipări în 1868 și ediția a 4-a.

Dintre *manuscriptele* lui *Macarie* s'au păstrat:

1. *Irmologhion calofonicon* = *irmoase frumos versuătoare* (pe podobie — cari se cântă la tunderea într-un monahie, la sfîșirea bisericilor, la procesiuni etc.)

2. *Pricestuiar* (o colecție de pricesne.)

3. *Cântările sfintei liturghii* (Psalmul Binecuvîntează sufletele al meu pe Domnul, după *Petru Lambadarie*, *Sfînte Dumnezeule*, *Câți în Cristos*, *Crucii Tale* etc. după *Gheorghe Cretanul*, axioane originale. Multe s'au popularizat cu totul prin deșea lor întrebuintare).

Macarie era și un bun mănăitor al cuvântului; au rămas mai multe discursuri de ale lui.

Ceeace a fost *Gheorghe Lazăr* pentru naționalizarea școlii, a fost *ieromonahul Macarie* pentru naționalizarea cântării bisericești.

mai puțin de 48 de divizii, cu vreo 550.000 de oameni. Din aceste divizii sânt astăzi scoși din luptă cam 210.000 de soldați, iar prizonieri 20 de mii. Pe frontul lung cam de 60 de kilometri au vărsat focul cel puțin 5000 de tunuri de tot calibrul și puse în poziție după multă trudă, va să zică la 12 metri câte un tun. După date aproximative, la începutul luptelor s'au tras într-o singură zi, cam 760 de mii de pușcături de tun. În campania din 1870/71 artileria de câmp a tras, în cursul întreg al luptelor, numai 362 de mii de pușcături.

La legatul Toma Maxim pentru ajutoarea copiilor săraci din Săcădate, aplicați la meserii, întemeietorul legatului domnului oficial de tehnică la Reg. 4 de honvezi (locotenent) *Toma Maxim*, a binevoit a trimite de pe câmpul de luptă 25 cor. Starea legatului, inclusiv cor. 120, dăruieți de învățătorul *Popovici Mondoc* din Sebeșul sup. și inclusiv 13 bani interese capitalizate, e de cor. 126. 33. Pentru darurile generoase aduce sincere mulțumite: *Vic. Tordășianu*, președintele Reuniunii meseriașilor sibieni.

Teatru cinematograf. Programa de Vineri, în 5 Octombrie, la *Apollo*, în strada *Schewis*, conține: *Fericirea închipuită*, o îndușeătoare piesă în 2 acte; *Sămii Robinson*, farsă cu multe situații comice. Sămbătă și Duminecă, în 6 și 7 Octombrie, se dă: *Studentul dela Praga*, dramă în 4 acte, cu suplimente de frumoase vederi din război.

Anunț. Șeful poliției din orașul nostru anunță următoarele: Ordonanța cu nrul 1450/1917, dată de dl vice comite stăturește prețurile pentru porcii vii, porcii tăiați, și produsele lor. Și anume: Costă: I. Porcii vii: a. grei peste 100 kg 8 cor. de kg; b. grei sub 100 kg. 7 cor. 20 fil. de kg. — II. Porcii tăiați (jumătăți sau întregi): a. grei peste 100 kg 10 coroane de kg — b. grei sub 100 kg 9 coroane de kg.

III. Produse: Cu ridicata 100 kg. În detaliu 1 kg.
Untură. 120 cor. . . . 14 coroane
Unsoare topită. 150 „ . . . 16 „
Slănină crudă 100 „ . . . 12 „
„ sărată papricată 140 „ . . . 15 „
„ afumată desert. 150 „ . . . 16 „
Carbonat de porc 96 „ . . . 10 „
Altă carne de porc 86 „ . . . 9 „
Șuncă crudă 130 „ . . . 14 „
„ feartă 240 „ . . . 25 „
Carne afumată crudă . 130 „ . . . 14 „
„ „ feartă . 180 „ . . . 20 „
Cărnătării 110 „ . . . 12 „
Dobă (Presswurst) . . . 90 „ . . . 10 „
Jumări grase 80 „ . . . 9 „
„ presate 70 „ . . . 8 „

Prețurile au valoare începând cu ziua de 1 Octombrie 1917. Anunțul trebuie să fie afișat în localul de vânzare așa, ca să se poată ușor ceti. Contravenienții, atât vânzătorii, cât și cumpărătorii, se pedepsesc cu arest până la șase luni și amendă până la două mii de coroane.

Reorganizarea învățământului teologic și a educației seminariale.

De *Dr. Lazar Iacob*, profesor seminarial în Arad. (Urmare).

7. Lipsește un regulament, care să normeze conduita elevilor potrivit chemării lor și trebuințelor de astăzi. Avem și noi un regulament, făcut înainte cu câteva decenii, dar acesta este învechit și cuprinde dispoziții cari pot fi nesocotite de elevi fără cea mai mică teamă de a fi pedepsiți. Ori ce înțeles are, să se cetească cu un fast deosebit, în cadrele inaugurării solemne a anului școlar, că fumatul este oprit, când dispoziția aceasta nu se execută niciodată? Prin atari dispoziții nu se crează respect față de legi, nu se ține disciplină.

8. În institutul nostru de un deceniu și mai bine s'au introdus și cursuri private. Pe lângă elevii ordinari se primesc și privațiști, pentru cari se țin examene deosebite. Cursurile private au fost motivate cu lipsa mare de preoți mai ales în parohiile mai slabe, la cari nu se află concurenți dintre elevii ordinari. Dar indiferent de motivele aduse, fapt e că s'au introdus cursurile private, și în urma acestui favor deosebit a început o adevărată rivalizare între învățătorii de a se înscrie în teologie. S'au înscris învățătorii cari nu corespundeau cerințelor legii nouă școlare, deci erau avizați să-și asigure existența în alt chip, făcându-se preoți; dar s'au înscris și învățătorii cu diplomă și cunoscuți ca bune puteri didactice. În felul acesta s'a înmulțit numărul preoților, dar s'a pregătit și criza de învățătorii, pe care o resimte astăzi școala, și pe care autoritatea bisericească caută să o înlăture prin îndatorirea studenților în teologie de a-și câștiga cvificațiunea învățătoarească. Și ce este mai

curios, în timpul când se recurge la remediul acesta, la noi se continuă cursurile private, la cari se primesc tot învățătorii.

Oricât de mult s'ar accentua lipsa de preoți, trebuie să afirmăm, că cursurile private nu au nici o rațiune de a mai fi susținute, fiindcă ele duc la reducerea nivelului institutului nostru și autorității preoției, pentrucă la cursurile acestea nu poate fi vorba de conștiințe temeinice. Ce-i drept cursurile private țin trei ani, dar elevii privațiști vin numai cu două săptămâni sau cu o lună înainte de examen, ca să se intereseze de studiu. Așadar după 6 săptămâni sau cel mult după trei luni, cu cheltueli minimale, se văd cu absolutul în mână. Formal lucrul este în ordine, actele ar fi în regulă, dar în realitate nu ne putem face iluzii și nu putem fi încântați de pregătirea de felul acesta, care ne duce așa de aproape de zilele episcopului Moga, cu cunoscuta-i școală clericală.

Cursurile private constituie și cea mai mare nedreptate pentru elevii ordinari, cari cu cheltueli mari trebuie să se întrețină în seminar timp de trei ani, fără să li se asigure vre-o întâietate față de elevii privațiști. Dimpotrivă, elevul privatist, văzându-se în posesiunea absolutului și testimoniuului de cvificație preoțească, cu actele în regulă, reclamă pentru sine drepturile egale și se întâmplă, ca la alegere să cadă tocmai candidatul cu pregătiri sistematice.

Situației acesteia nefirești trebuie să se pună capăt. Trebuie să accentuăm, că aceste cursuri stau în contradicție cu ființa slujbei preoțești, care nu stă numai în observarea ritualului, ci și în predicarea lumii și culturii în inimile creștinilor, iar aceasta reclamă o pregătire sistematică (V. Șaguna, Compendiu de drept canonic § 214). De aceea e timpul suprem să se desființeze cursurile private, cari nu există nicăieri la școlile superioare, la școlile de specialitate, iar pentru sporirea contingentului de preoți să se caute alte mijloace.

9. La pregătirea candidaților la preoție, pelângă cultura științifică, biserica s'a îngrijit ca ei să primească și un fel de viețuire conform chemării lor. De aceea din timpurile cele mai vechi s'au înființat *seminarii* pela reședințele episcopale. Aici candidații își puteau însuși o viață în conformitate cu învățăturile religioase, cari li se împărtășiau și corespunzătoare chemării lor. Astăzi e regulă generală, ca candidații la preoție să fie crescuți în seminarii, pentrucă numai aici li se poate forma caracterul preoțesc. De sine înțeles, seminarul trebuie să fie organizat, ca să se poată realiza scopul urmărit de un institut teologic. Elevii să aibă parte de supraveghiere și îngrijire părintească, de povățuire sufletească și în toate împrejurările să se țină seamă de faptul, că seminarul are chemarea de a îngriji de educația preoțească. Acest scop să primeze totdeauna.

E întrebarea mare acum, că seminarul nostru e întocmit astfel, ca să se poată considera ca o completare a școlii? Fiind vorba acum de reformă, trebuie să spunem sincer adevărul, să arătăm defectele, căci numai în felul acesta se pot face îmbunătățiri.

Înainte de toate trebuie să constatăm lipsa unui *spiritual*, de cultură teologică temeinică, cu viață morală ireproșabilă, care să aibă grijă de viața sufletească a candidaților. Lipsește o sală de rituale și în special lipsește capela care trebuie să fie la o școală teologică. Seminarul nu este întocmit, ca elevii să se simțesc bine și să se poată face un studiu intensiv. Avem un seminar frumos, cu parc frumos, dar interiorul nici de cât nu-i atrăgător. Nu este îngrijirea recerută de curățenie, se primesc mai mulți elevi, decât pentru câți e aranjat seminarul, lipsește o sală frumoasă de lectură, care să fie un salon al elevilor, nu s'a făcut nici o îngrijire de distracții, ca elevii să fie legați de seminar, pentru aceea nu-i mirare, că așteaptă cu nerăbdare timpul de eșire în oraș.

În sfârșit nu se poate lăsa neamintit neajunsul cel mai mare, care poate fi privit drept cauză a stărilor de acum, că se are în vedere mai mult rentabilitatea materială a seminarului, de cât cerințele educației. Lucrul acesta este foarte greșit, pentrucă școala nu se poate pune într-o categorie cu afacerile comerciale, câștigul ei nu este banul ce-l realizează din dădăctru și taxele de întreținere, ci viața care o deșteaptă, educația care o face, pentru promovarea căreia trebuie să se aducă toate jertfele posibile. În condițiile acestea se poate afirma fără șfială, că seminarul are mai curând înfățișarea unei cazarme, decât a unui loc de educație. Se impune deci necesitatea de a organiza seminarul astfel, ca să înlesnească studiul intensiv al teologiei și să fie un mediu prielnic pentru formarea caracterului preoțesc. Să facem din seminar un loc, în care elevii să petreacă cu plăcere și cu înduioșare să-și aducă aminte de el viața întreagă.

10. În sfârșit nu se poate lăsa neamintită nici împrejurarea, că institutul teologic e lipsit cu totul de autonomie, de care se bucură alte școlae. Și este foarte caracteristică situația aceasta a institutului în cadrele organismului nostru bisericesc.

În virtutea statutului nostru organic fiecare parte constitutivă a bisericii e învestită cu un larg drept de autonomie. Parohia își alege personalul necesar, decide în afacerile cari privesc viața ei, dar școala — care pregătește preoți și protopopi pentru eparhia întreagă, ba chiar și episcopi — nu are nici măcar atribuțiile unei parohii, nu are nici măcar un simulacru de autonomie. Toate afacerile — fie mari, fie mici — trec prin Consistor. Primirea în teologie se face fără cel mai mic concurs al școlii, admiterea la examen, fixarea definitivă a termenelor de examen, concedierea elevilor ... scurt: toate afacerile trebuie să treacă prin Consistor. Tot timpul trece cu corespondențe, întrebări și răspunsuri și, de sine înțeles, nu se poate face progres, fiindcă pentru chestii de inițiativă nu mai rămâne vreme. Ce ar fi dacă s'ar urma același procedeu și față de parohii? Ar fi un număr nesfârșit de esbite și un adevărat haos.

Trebuie dar să se stabilească o sferă independentă de activitate pentru teologie, o autonomie, precum reclamă caracterul și decorul ei de școală superioară și cum au alte institute similare.

Am înșirat neajunsurile acestea din interes cătră institut și din iubire sinceră cătră biserică, înflorirea căreia dorim să o promovăm. Aflu însă, că prin simpla constatare a neajunsurilor nu am făcut lucru deplin, ci trebuie să se caute și mijloacele de îndreptare. De aceea în cele următoare voi trata și principiile de reorganizare.

II. Principiile de reorganizare.

Problemele educației teologice.

Pentru stabilirea principiilor de reorganizare trebuie să determinăm întâi: ce scop urmărește un institut teologic, pentru că precizat fiind scopul, se vor deduce fără greutate și principiile.

Institutul teologic are menirea de a crește bisericii preoți buni și capabili, cari să realizeze problemele impuse bisericii. Școala trebuie să crească preoți, cari vor fi în stare să deștepte, să susțină și să desvolte o viață supranaturală, o viață a grației. Educația teologică trebuie să dea preotului capabilitatea și voința spre aceasta.

Sub *capabilitate* vom înțelege știința și virtuțile cari se cer dela un preot, Preotul trebuie să știe, cum are să-și implinească chemarea, de aceea trebuie să cunoască temeinic teologia. Dar cu știința trebuie să se unească și o viață virtuoaasă. Preotul îndeamnă pe omul liber să trăiască conform învățăturilor Mântuitorului Hristos, pentru aceea viața preotului să fie predica cea mai aleasă și îndemnul cel mai puternic spre aceasta.

Se mai cere apoi *voință tare* pentru împlinirea chemării, voința aceasta o dă însuflețirea pentru chemare.

Așadar problemele educației teologice vor fi următoarele:

1. Candidații să-și însușească temeinic teologia — *cultura teologică*.

2. Să-și însușească spiritul evanghelic — virtuțile preoțești.

3. Să iubească chemarea preoțească și să se însuflețească tot mai mult pentru ea. Virtuțile preoțești și însuflețirea pentru chemare formează *caracterul preoțesc*.

Dar condiția esențială pentru realizarea acestor probleme este vocațiunea; ea este temelie, pe care se poate zidi cultura teologică și caracterul preoțesc. Vom trata deci:

1. Despre vocațiune,
2. Cultura teologică,
3. Formarea caracterului preoțesc și
4. Despre organizarea seminarului.

(Va urma)

Cărți și reviste.

Transilvania. Au apărut numerele 1—6, într'un volum, din revista «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român», *Transilvania*. Cuprinsul: Influența reformatiunii asupra bisericii românești din Ardeal în secolul XVI, de Dr. I. Lupăș. Studii din istoria mai veche a românilor de pe teritoriul diecezei aradane, de Dr. S. Dragomir. Scrisori din călătoria unui filolog, de Dr. I. U. Iarnik. Asupra însemnății studiului limbii române, de Idem. Ioan Rusu și soția sa Catalina, de Dr. I. Radu. Cronică. Concurs pentru burse. Circulară cătră directorii despărțămintelor. — Redacția și administrația: Asociațiunea, în Sibiu, Strada Șaguna 6.

„ALBINA“, institut de credit și de economii în Sibiiu.

A XX-a tragere la sorți publică

a Scrisurilor fonciare de 5% în coroane ale Institutului de credit și de economii „Albina“ a urmat în 29 Septembrie 1917 în prezența Domnului notar public regesc **Gavriil Zăgoni**, a trei membri din conziliul de administrațiune și a comitetului de supraveghiere al institutului. S'au tras în valoare totală de coroane 1.200.000 următorii numeri:

à K. 500 Nr.: 5, 12, 29, 52, 54, 64, 74, 76, 83, 84, 87, 88, 96, 97, 98, 110, 112, 113, 115, 118, 120, 123, 128, 129, 131, 134, 138, 140, 238, 249, 254, 280, 282, 284, 318, 340, 358, 360, 364, 380, 392, 412, 422, 429, 447, 448, 473, 475, 480, 481, 494, 500, 515, 516, 520, 521, 522, 524, 539, 540, 544, 550, 554, 571, 581, 595.

à K. 1000 Nr.: 16, 24, 48, 50, 78, 89, 120, 146, 147, 163, 166, 183, 185, 192, 193, 208, 215, 222, 225, 230, 233, 254, 299, 340, 352, 356, 358, 457, 463, 494, 497, 498, 516, 530, 531, 543, 559, 566, 571, 589, 600, 603, 608, 610, 625, 630, 631, 635, 636, 637, 640, 642, 644, 648, 653, 657, 663, 669, 689, 700, 756, 762, 773, 778, 782, 788, 806, 810, 818, 821, 825, 845, 848, 869, 851, 856, 858, 859, 864, 865, 872, 873, 878, 880, 882, 884, 888, 892, 894, 899, 900, 921, 936, 941, 946, 947, 948, 957, 968, 976, 978, 991, 996, 998, 1005, 1018, 1020, 1060, 1092, 1110, 1117, 1124.

à K. 2000 Nr.: 6, 62, 63, 79, 115, 119, 148, 163, 168, 171, 196, 205, 218, 227, 228, 234, 241, 252, 253, 260, 261, 263, 270, 274, 284, 289, 297, 299, 310, 347, 355, 360, 372, 376, 377, 383, 386, 396, 402, 405, 408, 427, 433, 442, 444, 462, 467, 471, 493, 508, 510, 531, 547, 552, 555, 559, 561, 563, 577, 581, 596, 618, 621, 627, 646, 653, 662, 663, 665, 674, 700, 704, 715, 721, 725, 729, 738, 761, 769, 780, 784, 787, 800, 810, 822, 823, 825, 839, 846, 850, 854, 863, 876, 879, 887, 899, 905, 910, 913, 916, 919, 920, 925, 962, 998, 1004, 1023, 1033, 1034, 1049, 1053, 1063, 1064, 1066, 1084, 1092, 1102, 1107, 1111, 1124, 1127, 1135, 1140, 1146, 1156, 1159, 1171, 1181, 1182, 1185, 1198, 1206, 1207, 1218, 1222, 1245, 1249, 1266, 1268, 1276, 1298, 1303, 1312, 1326, 1327, 1328, 1355, 1370, 1378, 1384, 1389, 1422, 1431, 1436, 1443, 1458, 1460, 1484, 1485, 1489, 1494, 1500, 1509, 1519, 1520, 1522, 1530, 1535, 1537, 1544, 1545, 1549, 1556, 1557, 1583, 1589, 1592, 1607, 1624, 1629, 1631, 1640, 1646, 1650, 1651, 1662, 1665, 1666, 1685, 1692, 1695, 1699, 1700, 1704, 1713, 1715, 1728, 1738, 1740, 1782, 1792, 1806, 1819, 1822, 1830, 1844, 1847, 1850, 1851, 1852, 1862, 1867, 1871, 1883, 1884, 1899, 1916, 1923, 1930, 1937, 1941, 1943, 1944, 1951, 1956, 1959, 1962, 1964, 1970, 1974, 1991, 1997, 1998, 2002, 2003, 2005, 2006, 2011, 2012, 2013, 2014, 2016, 2020, 2024, 2029, 2031, 2034, 2035, 2036, 2043, 2044, 2048, 2059, 2084, 2092, 2136, 2169, 2177, 2178, 2179, 2180, 2183, 2187, 2193, 2207, 2217, 2223, 2233, 2241, 2243, 2248, 2253, 2258, 2261, 2268.

à K. 5000 Nr.: 18, 32, 39, 55, 61, 64, 65, 79, 105, 106, 107, 119, 123, 147, 159, 185, 186, 187, 193, 213, 223, 252, 290, 297, 300, 314, 319, 330, 380, 386, 387, 390, 396, 411, 415, 435, 442, 475, 485, 496, 504, 507, 523, 557, 571, 576, 591, 618, 619, 627, 637, 647, 668, 676, 696, 697, 701, 702, 704, 711, 714, 719, 720, 721, 731, 741, 742, 750, 752, 753, 762, 766, 772, 776, 786, 790, 800, 804, 807, 810, 814, 816, 817, 820, 824, 827, 830, 834, 836, 837, 844, 847, 854, 858, 864, 874, 884, 886, 890, 896, 900.

Cu începere dela 1 Aprilie 1918 aceste scrisuri fonciare se răscumpără la Cassa institutului în Sibiiu, la Filialele sale în Brașov, Elisabetopole, Lugos, Mediaș și Murăș-Oșorheiu, la K. k. priv. Bank & Wechselstub-Actien-Gesellschaft „Mercur“ și la K. k. priv. Wiener Bank-Verein în Viena, precum și la Pester Ungarische Commercial-Bank în Budapesta, în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; însă se pot răscumpără și mai înainte ori-când prin escontare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul zilei.

Cu 1 Aprilie 1918 înceată interesele lor mai departe, și cupoanele de interese scadente mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerile de mai înainte nu s'au prezentat încă pentru răscumpărare următoarele:

à K. 500 Nr.: ¹⁹¹⁵ 117, ¹⁹¹³ 227, ¹⁹¹⁵ 234, 235, 255, ¹⁹¹⁵ 267, 288, 289, 343, 401, ¹⁹¹⁵ 410, 476, 502, 503, 504, 526.

à K. 1000 Nr.: ¹⁹⁰⁶ 14, ¹⁹¹² 40, 86, 99, 200, 415, 419, 444, 558, 572, ¹⁹¹³ 573, ¹⁹¹² 579, 588, 609, 616, 649, 668, 686, 712, 715, ¹⁹¹³ 731, ¹⁹¹⁵ 855.

à K. 2000 Nr.: ¹⁹¹⁵ 3, 138, 181, 201, 354, 390, 401, 562, 601, ¹⁹¹⁵ 607, ¹⁹¹⁵ 648, 660, 667, 741, ¹⁹¹⁵ 756, 793, 801, 831, 886, ¹⁹¹⁵ 896, 900, 923, 1030, 1041, 1042, 1086, 1150, 1719, 1730, 1791, 1796, 1911, 2025, 2026, 2030.

à K. 5000 Nr.: ¹⁹¹⁵ 113, ¹⁹¹⁵ 128, 143, 149, 180, 197.

Sibiiu, în 29 Septembrie 1917.

Direcțiunea.

1-1 (194)

Nr. 217/917.

(191) 2-3

Nr. 232/917

(189) 2-3

Nr. 205/1917.

(188) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. română din Borgoprund se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar fundamental, plătit din fondul școlar al comunei, 1200 cor. 2. Cvarțir în natură în edificiul școlii. 3. Relut de lemne 50 cor. 4. Relut de grădină 20 cor. 5. Pentru instruirea corului de băieți și adulți va primi remunerație deosebită.

Reflecții la acest post își vor trimite cererile instruite cu documentele de calificare la oficiul protopresb. ort. rom. în Besterce-Bistrița și li se dă voie a se prezenta și în comună spre a face cunoștința poporului.

Școala e a se începe la 1/14 Septembrie a. c.

Bistrița, la 28 Iulie 1917.

Oficiul protopresb. ort. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu,
protopresb.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr. or. română din comuna Blășfaleul de sus în protopresbiteratul Bistriței se descrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salar fundamental 1200 cor. și anume 600 cor. dela comuna bisericască, iar restul și întregirile personale ce vor urma sunt dela stat. — Cvarțir liber. — Lemne de foc dela comuna bisericască. — Folosirea grădinei de lângă cvarțirul învățătoresc.

Învățătorul ales va avea să instrueze elevii și tinerimea adultă în cântările bisericesti. Reflecții la acest post își vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Besterce și li se dă voie a se prezenta și înainte de alege în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta destoinicia în cântările bisericesti.

Bistrița-Besztercze, 18 August v. 1917.

Oficiul protopresb. ort. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu,
protopresbiter.

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de la III din Măruș. protopopiatul Brașov, pe baza rezoluțiunii consistoriale dela 4 Iulie 1917 Nr. 3892 Bis. se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite cu documentele prescise la subscrisul oficiu în termenul arătat, și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică, cu prealabila încunoștințare a subscrisului, spre a oficia, a cânta, sau a predica.

Brașov, în 20 Iulie 1917.

Oficiul protopopesc român gr.-or. al tractului Brașov, în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Sfetea,
admin. protop.

S'a pierdut

la 1 Octombrie a. c. o mână, de doi ani, de culoare neagră. Cel ce o află, este rugat să înștiințeze pe subsemnatul:

(192) 1-2

Iohann Fleischer,
în Turnișor—Neppendorf Nr. 64.

Anunț.

Advocatul Dr. Șerban anunță, că cu ziua de 15 Octombrie st. n. își reia din nou praxa de avocat în Făgăraș. Totodată caută un candidat de avocat, eventual un jude în pensiune, sau chiar și un scriitor, care are deprindere în afacerile advocațiale. A se adresa de urgență în Făgăraș. 4-5 (187)

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Mărturisirea ortodoxă

bisericii catolice și apostolice de răsărit

revăzută la însărcinarea comisiunii, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de Dr. Pavel Roșca, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Metropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania Ioan Mețianu.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolora, sub titlul: „Τὰ συμβολικά βιβλία“. Atena 1883.

În aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbii, pe lângă „Prefața“ revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și isvoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea“ arhimandritului Filaret Scriban, dimpreună cu biografia metropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde broșată, cu prețul de **3 cor.**

Revanzătorilor li se dă rabat **20%**.

A apărut

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprinde: Rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluește-mă Dumnezeule“, etc.; rugăciunile mesei; Simbolul credinței; rugăciune de seara; rugăciune către Dumnezeu Tatăl; rugăciune către născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei crucii rugăciune către domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată în coloare roșie și vânătă cu **40 fleri.**

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preoților, profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă **20%** rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corect-punătoare nu numai pentru trebuințele sufletești ale ori căruia creștin, ci și ca dar la copii, precum și pentru ostașii din șoboi, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

În „Biblioteca meseriașilor români“

au apărut:

Nr. 1. A. Kotzebue: **Nepotul răsfățat**, farsă în 5 acte (după o traducere a lui Ioan St. Șuluțiu, prelucrată de T. V. Păcățian) . . . —60

Nr. 2. I. Nestroy: **Pribeगी**, comedie din viața meseriașilor în două acte, localizată de Dr. Seb. Stanca . . . —50

Nr. 3. Carol F. Pfau: **Tânărul editor**, îndreptar pentru începători și pentru ceia voesc a se ocupa cu editura, trad. de Radu P. Barciaru . . . —60

Nr. 4. Ioan Lupean: **Bucovăna n'a învățat și umbra la însurat**, sau Vlăduțul mamei . . . —40

Nr. 5. Iuliu Crișan: **Carierile vieții**. Partea I. Carierile economice, industriale și comerciale . . . —60

Se pot procura dela **Librăria arhidiecezană, Sibiiu.**